

KORFMOSSELS (*CORBICULA SPEC.*) OP M'N PAD

G.D. Majoor

Corbicula on my path

On top of the dike along the left bank of the river Maas just south of the Dutch-Belgian border, several doublets and single valves of the freshwater mussel *Corbicula fluminea* (Müller, 1774) and one valve of *Corbicula fluminalis* (Müller, 1774) were found. Explanations provided for this find include consumption of the mussels by a bird or their use as bait by fishermen.

Afkomstig uit Voorburg en tot m'n 18e vaak op het Meijendelse Slag te vinden zijn schelpvanden in de kuststreek een alleszins bekend verschijnsel voor me. Bij een wandeling op 24 juli 2001 over de dijk langs de linkeroever van de Maas tussen Petit Lanaye en Maastricht was ik in eerste instantie dan ook niet verrast door een aantal kleppen en doubletten van wat me uit de hoogte bezien Strandschelpen (*Spisula spec.*) leken te zijn. Pas toen ik enkele tientallen meters verder was, realiseerde ik me dat doubletten van Strandschelpen op deze lokatie wel erg vreemd waren en keerde ik op mijn schreden terug. Over een lengte van hooguit drie meter van het pad over de Maasdijk in België, ongeveer 300 m ten zuiden van de grens tussen Nederland en België, onder een rijtje imposante oude Platanen (*Platanus acerifolia*) dat ter plaatse langs de dijk staat, verzamelde ik vier openstaande doubletten, twee achteraf gereconstrueerde doubletten en drie losse kleppen van de Aziatische korfmossel *Corbicula fluminea* (Müller, 1774) en één losse klep van de Toegeknepen korfmossel *Corbicula fluminalis* (Müller, 1774). De breedte van de kleppen van *C. fluminea* varieert van 18-26 mm; de breedte van de klep van *C. fluminalis* is 20 mm.

Korfmossels zijn in 1990 voor het eerst levend in Nederland aangetroffen; beide soorten hebben zich sindsdien snel verspreid in de grote rivieren (Gittenberger et al., 1998). De eerste vondsten in de Maas in Nederland zijn beschreven door Bij de Vaate (1994); de verspreiding in de Maas en enkele daarop aangesloten kanalen in België is beschreven door Swinnen et al. (1998). Vandenbossche et al. (1999) vermelden *Corbicula fluminea* uit de Maas in Petit Lanaye in België waar ook ik mijn vondst deed.

Uiteraard is de natuurhistorische waarde van mijn vondsten nihil: het is niet bekend waar de Korfmossels vandaan zijn gekomen en evenmin hoe ze op het pad zijn beland. De situering onder de zware horizontale takken van een Plataan suggereert dat een vogel de weekdieren in de boom heeft geconsumeerd en de schelpen naar beneden heeft laten vallen. Ik heb onder de boom ook uitwerpselen van grote vogels gevonden. Wat

tegen deze hypothese pleit, is dat met name de open doubletten puntgaaf zijn en geen spoor vertonen van openbreken door snavelhouwen. Dit bezwaar kan echter hypothetisch omzeild worden door aan te nemen dat de mossels al dood waren (en dus gaapten) toen ze door een vogel als prooi werden meegenomen.

Ter plaatse komen langs de Maas enkele soorten Meeuwen (*Larus spec.*) voor, maar die verorberen hun prooi zelden in een boom. Een kraai-achtige (*Corvus spec.*) of een Ekster (*Pica pica*) ligt daarom als dader meer voor de hand.

Een alternatieve hypothese is dat de Korfmossels door een visser als aas zijn gebruikt. Met een mes zijn de mossels wellicht zonder noemenswaardige beschadiging van de schelp te openen. In deze verklaring is het dan wel merkwaardig dat de schelpen bovenop de dijk werden gevonden. Vissers zitten altijd direct aan de waterkant en het lijkt aannemelijker dat ze hun aas daar gebruiksklaar zouden maken en de schelpen ook daar achterlaten.

Ik ben de heer H.K. Mienis dank verschuldigd voor suggesties ter verbetering van een eerdere versie van deze bijdrage en de heren A. bij de Vaate en F. Swinnen voor het toezenden van hun hieronder vermelde artikelen.

Literatuur

- Bij de Vaate, A., 1994. *Corbicula's in de Maas*. - Corr.-blad Ned. Malac. Ver., No. 276: 73.
- Gittenberger, E., A.W. Janssen, W.J. Kuijper, J.G.J. Kuiper, T. Meijer, G. van der Velde & G.A. Peeters. 1998. De Nederlandse zoetwatermollusken. recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water. ISBN 90 5011 1181. KNNV/Utrecht. 228 pp.
- Swinnen, F., M. Leynen, R. Sablon, L. Duvivier & R. Vanmaele, 1998. The Asiatic clam *Corbicula* (Bivalvia: Corbiculidae) in Belgium. - Bull. Kon. Belg. Inst. Natuurwet., 68: 47-53.
- Vandenbossche, J.P., E. Delooz & F. Grisez, 1999. Macroinvertébrés benthiques et qualité biologique de la Meuse wallonne en 1998. Rapport Centre de Recherche de la Nature, des Forêts et du Bois, Gembloux.

Adres van de auteur:
Jekerschans 12
6212 GJ Maastricht

E-mail: g.majoor@bibfdg.unimaas.nl